

זימות חברתית עת רזי'אורן ואורית חזן

המחיר החברתי של צמיחת ההיי־טק

הצמיחה בשני המגזרים האמורים לבין הר־ חבת האי־שוויון? נראה שכן. ברבע המאה האחרונה התרחשו שני תהליכי כים מקבילים. הראשון: צמיחת ההיי־טק היש־ ראלי, שהעמידה לרשותה של קבוצה קטנה משאבים כלכליים רבים. האקזיט הפך לחלום הישראלי, וכרסם בערכים כמו עקביות, סבל־ נות וניהול בראייה לטווח ארוך.

התהליך השני: הדרשה להשכלה הביאה את מדינת ישראל להרחיב את פעילותם של המוסדות להשכלה גבוהה בתקצוב ציבורי. ריבוי האקדמאים אינו תואם את צורכי שוק התעסוקה, ונוצרה תופעה חדשה של משכילים עניים. חלקם הם בעלי כישורים מתאימים, ופנויים לזימות חברתית; אחרים – ייתכן שמוצאים את עצמם נזקקים לה, למרות השכלתם.

המלצתנו היא להעמיק בהבנה של צמיחת ההיי־טק, הזימות החברתית והמגזר השלי־ שי. אם נבין את ההודמנויות והסיכונים בכל תופעה, ניתן יהיה לרתום את התועלת שבהן לטובת הציבור, ולצמצם את המחיר בצמיחתן. רזי'אורן היא מנכ"לית ביהד – קרן משפחת סטלה ויואל קרסו. פרופ' חזן היא דקאנית לימודי הסמכה בטכניון

והטכנולוגיה כיעד עם הקמת המדינה, וצמיחת ההיי־טק הישראלי היא מפירותיו. החיבור בין השכלה, תעשייה, מימון מוסדי ופרטי הביאו לפריחת חברות ההונק. בתחום החברתי צמחו מקבילות: תוכניות לימוד באקדמיה, קרנות פילנתרופיות, חממות ומאיצים חברתיים.

3. מאפייני חברות ההונק. חברות הסטא־ רט'אפ מאופייניות בגרעין של 2-4 אנשי צוות, בהם אנשי טכנולוגיה, ניהול ומכירות. המיזמים החברתיים הם בבואה של מבנה זה.

4. צמיחה מואצת. במקביל לצמיחת ההיי־ טק הישראלי, שמתבטאת באקזיטים, ברווחים ובשכר, צומחים גם המגזר השלישי והזימות החברתית.

יש לשאול אם לצד התרומה הכלכלית והחברתית של שני המגזרים, קיומם במקי ביל מוביל גם להרחבת הפערים החברתיים והכלכליים בישראל – שהם מהגדולים במדינות המפותחות. האם ניתן לקשור בין

האקזיט הפך לחלום הישראלי, תוך שהוא מכרסם בערכים כמו עקביות, סבלנות, שיטתיות וניהול בראייה לטווח ארוך

בישראל יש יותר חברות הזנק וקי־ ננות הון סיכון לאדם מבכל מדינה אחי רת בעולם. לצד פריחת ענף הסטארט־אפ הישראלי, גם הזימות החברתית בישראל צומחת – וכיום היא מהמפותחות בעולם ביחס לגודל האוכלוסייה. המיזמים החבי רתים בישראל מהווים 5.5% מהתמי, כוללים 44 אלף ארגונים, ומעסיקים כחצי מיליון עובדים.

לדעתנו הצמיחה של ההיי־טק היש־ ראלי תרמה להתפתחות הזימות החברתית והמגזר השלישי בישראל. בעולם היוי מות החברתית יש מאפיינים מרכזיים של האקוסיסטם הטכנולוגי:

1. המאפיינים הסוציו־אקונומיים של הזימים. האתוס הצינוני שהביא להקמת המדינה נוכח עדיין ברמות ערכים, כמו חזון, מנהיגות, חוסר קבלת מרות ורישות חברתי – שהכרחיים לצורך יזמות. בנוסף, ניסיון פיקודי, לצד ידע טכנולוגי מהצבא, ולעתים גם ניסיון מנהיגותי משנת השירות, מעורדים את צעירי ישראל לפנות לשני עולמות התוכן האלה – הטכנולוגי והחברתי.

2. ממסד תומך יזמות. דוד בן־גוריון הציב את ההשכלה והוראת המדעים, ההנדסה